

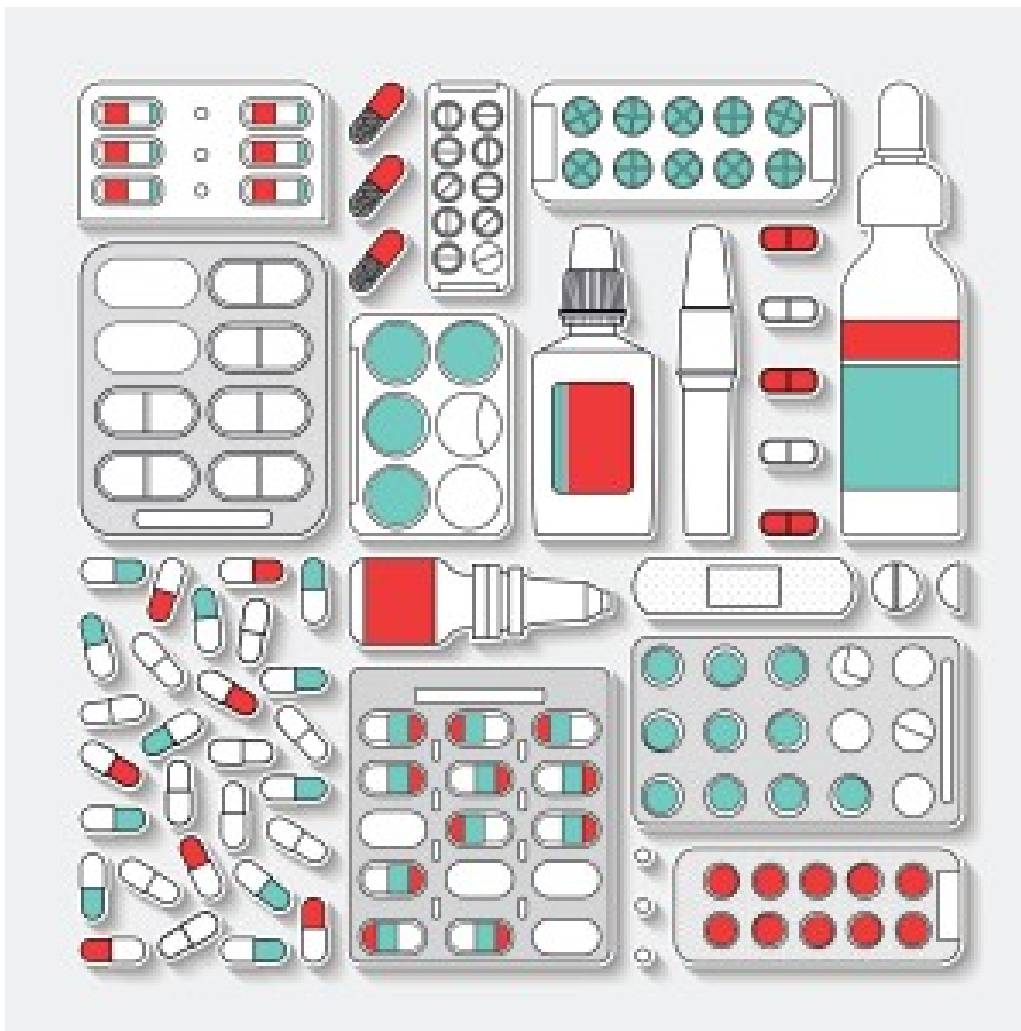
Legemiddelindustrien er ofte tungt involvert i studier

FRA ANDRE TIDSSKRIFTER

KETIL SLAGSTAD

Tidsskriftet

I studier finansiert av legemiddelindustrien har forfatterne ofte ikke hatt tilgang til datamaterialet. Dette viser en gjennomgang av 200 studier i ledende forskningstidsskrifter.

Illustrasjon: shopplaywood/iStock

Hvor vanlig er samarbeid mellom legemiddelindustrien og uavhengige forskere i valg av studiedesign og analyse og tolkning av data? I en studie som nylig er publisert i tidsskriftet *BMJ*, inkluderte man 200 studier publisert i de seks mest prestisjetunge internasjonale medisinske tidsskriftene i perioden 2014–17 (1). Artikkene omhandlet enten fase 3- eller 4-studier om vaksiner, legemidler eller medisinsk utstyr fullfinansiert av legemiddelindustrien og med minst én uavhengig forsker, det vil si med tilknytning til sykehus, universitet eller offentlig forskningsinstitusjon.

I 173 artikler (87 %) var ansatte i et legemiddelfirma medforfatter, og i 192 artikler (96 %) var en uavhengig forsker oppført som korresponderende forfatter. Sponsor av studien var involvert i utforming av studiedesign og dataanalysene i hhv. 183 studier (92 %) og 146 studier (73 %). I kun 79 studier (40 %) var en uavhengig forsker involvert i dataanalysene. Kun åtte studier (4 %) var gjennomført helt uavhengig av sponsorer, og i fire av disse studiene ble det rapportert om bindinger mellom forfatter og firma.

I 77 studier (39 %) hadde alle forfattere tilgang til datamaterialet. I en oppfølgende spørreundersøkelse til forfatterne av de aktuelle artiklene, der svarprosenten var 40 %, svarte en tredel at de hadde hatt det endelige ordet rundt studiedesign.

– Når ledende forskere ved offentlige forskningsinstitusjoner ikke har tilgang på data og dataanalyser, kan dette hindre åpenhet og korrekt dataanalyse, sier Mette Kalager, som er førsteamanuensis ved Institutt for helse og samfunn, Universitetet i Oslo. På den annen side hadde over 80 % av de uavhengige forskerne bindinger til sponsoren av studien, og da kan man spørre seg hvor uavhengige de egentlig var. Jeg tror at vi tenker litt naivt at når industrien samarbeider med akademia får vi mer objektive og balanserte resultater, sier Kalager. – Leserne bør uansett kunne forvente at det i alle artikler fremgår hvilken rolle alle forfatterne har hatt i valg av studiedesign og utfallsmål, tilgang til data, hvem som har gjort analysene og bearbeidet dataene, skrevet manus og godkjent det endelige manuskriptet, sier Kalager.

LITTERATUR

1. Rasmussen K, Bero L, Redberg R et al. Collaboration between academics and industry in clinical trials: cross sectional study of publications and survey of lead academic authors. *BMJ* 2018; 363: k3654. [PubMed][CrossRef]

Publisert: 30. november 2018. Tidsskr Nor Legeforen. DOI: 10.4045/tidsskr.18.0813
Opphavsrett: © Tidsskriftet 2026 Lastet ned fra tidsskriftet.no 24. juni 2026.